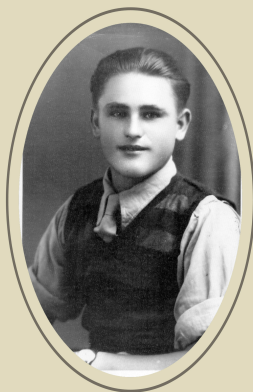

Het Nieuwe Vaderland

Het nieuwe vaderland vertelt het verhaal van opa Zadojko zoals hij zich het verleden nog kan herinneren. Vele jaren later blijkt dat het verhaal een iets andere inhoud krijgt. Opa Zadojko die op 17 jarige leeftijd zijn ouderlijk huis verlaat.

Jaroslaw Zadojko, geboren als 2^e zoon van Antosia ?? en Jan Zadojko in Bazarzynce, in de provincie Galácia (Galicji) Polen, een plaatsje dicht tegen de Russische grens aan. Zijn vader is de zoon van een paardenboer en heeft een grote boerderij waar paarden worden getemd en verhandeld. Hiervoor gaat hij regelmatig de Russische grens over. Zijn vader was de enige overgebleven zoon die in Polen woonde. Diens andere broers zijn volgens zeggen omstreeks 1900 naar Amerika geëmigreerd (volgens bevindingen via internet Ellis Island USA (emigratiearchief USA) zijn er

tussen 1906 en 1911 vijf mensen met de familie naam Zadojko (en vervorming van de naam, schrijffout???) geregistreerd afkomstig uit Bazarzynce, om daar een bestaan op te bouwen. In zijn herinnering was de een getrouwd en ging als glazenwasser of schoenmaker naar Amerika. De ander, Bogdan genaamd was vrijgezel. Zijn vader liet hem de keuze; ook emigreren of de boerderij over nemen. Emigreren wilde hij niet dus bleef hem in die tijd geen andere keus. Hij was al wat ouder en vrijgezel dus koos hij er voor om de boerderij te runnen. Het zou dan wel verstandig zijn te trouwen. Zijn ouders hadden al iemand voor hem op het oog. Ze was weliswaar een stuk jonger maar dat zou geen probleem mogen zijn.

En zie, het klikte. Ze huwden en uit dit huwelijk worden 2 zonen geboren, zo weet opa te vertellen, Wasyl (G; ??-??-1919) en Jaroslaw (G; 03-04-1924). De oudste zoon Wasyl zat het handelen al vroeg in het bloed en op zeer jeugdige leeftijd bedreef hij zijn eigen handel in paarden. Iets wat hem goed af ging. Hij kocht zelf wilde paarden in Rusland, dat overigens illegaal gebeurde, smokkelde ze de grens over, temde ze om ze vervolgens weer door te verkopen. Hij was de enige die de paarden echt goed kon temmen.

Jaroslaw ging wel eens met zijn vader mee naar de Russische markten hierdoor leerde hij ook de Russische taal een

beetje. Jaroslaw herinnert zich nog dat hij als kleine jongen vaak ziek was. Menigmaal heeft zijn moeder een doodskleed voor hem gemaakt. Zijn ziektes leiden ertoe dat hij vaker bij een oom en tante was om te herstellen waardoor er toch stukken uit zijn leven zijn vervaagd. Zo blijkt later.

Dan breekt de Tweede Wereld Oorlog uit. Het gezin wordt er direct mee geconfronteerd. De Duitsers vallen Polen binnen en houden net zo als in de rest van Europa razzia. Mensen worden gedeporteerd en te werk gesteld. Materieel van de boerderij wordt geclaimd om ingezet te worden. Zo ook paard en wagen van Wasyl. Jaroslaw weet te vertellen dat deze bijna dagelijks werden gebruikt voor het transport van mensen, voornamelijk joden. Zijn oom haalde zijn broer op en samen vertrokken ze dan. Wasyl is dan ongeveer 20-21 jaar. Even later krijgt Jaroslaw te horen dat ze de lijken uit de concentratiekampen moesten vervoeren naar massagraven. Dat was hun te werk stelling.

In 1942 wordt Wasyl op transport gezet naar Duitsland. Vanaf dat moment ontbreekt elk contact met hem. Jaroslaw weet enkele malen hieraan te ontkomen door onder te duiken of op de vlucht te slaan als de Duitsers aan de deur staan. Maar als zijn ouders op een gegeven moment worden bedreigd en gevaar op lopen geeft hij het op. Een

jaar nadat Wasyl is weggehaald. Het is dan 1942/43. Jaroslaw is dan ongeveer 17 jaar. Hij wordt op transport gezet naar Oostenrijk. Ook voor hem zijn vanaf dat moment alle contacten met zijn familie verbroken. De Duitsers nemen al zijn bezittingen in waaronder zijn papieren en alle gegevens over zijn ouders. Trouw acte etc. Hij wordt te werk gesteld op een boerderij in Oostenrijk waar hij later wordt bevrijd en zich aansluit onder vreemde krijgsmacht (Engels - Pools). Zo dient hij in Italië en via verdere omzwervingen komt hij met dit legioen in Engeland terecht.

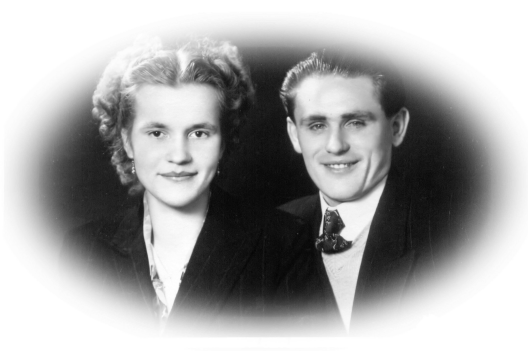

Na het eind van de oorlog besluit hij naar Nederland te gaan om daar te gaan delven naar het zwarte goud. Ook wel gezegd: om daar een bestaan op te bouwen. In Engeland heeft hij een meisje leren kennen en na een tijdje besluit hij terug te gaan. Doch hier krijgt hij spijt van, of het meisje nog op hem zit te wachten weet ik niet, maar hij besluit zijn bestaan in Nederland op te bouwen en komt terug. Het is dan 1947. En zo beland hij in de Limburgse Staatsmijnen en vanaf dat moment wordt Nederland zijn nieuw vaderland.

1945. De II Wereld Oorlog loopt ten einde. Voor velen een bevrijding en het terug krijgen van hun "vrijheid". Maar voor velen ook een gevangenschap in hun emotionele gevoelens, vanwege het grote verlies van hun dierbaren en bezittingen.

Na de oorlog strijken in vele landen burgers neer die alles verloren zijn of om welke reden dan ook niet terug kunnen of willen naar hun vaderland. In vele landen werkt men aan de wederopbouw. Zo ook in het zuiden van Limburg. Er zijn arbeiders nodig om het zwarte goud uit de grond te winnen. En vele Polen, Italianen en Russen vestigen zich hier en huwen. Voor de saamhorigheid ontstaan er gemeenschappen uit vele landen. Het is hier waar Jaroslaw zijn geliefde vindt en huwt. Zij is de dochter van een Poolse emigrant die na W.O.I. Polen heeft verlaten en na rond zwerven via Duitsland zich in Nederland vestigt met zijn gezin.

Gertude Zlobinski, wordt geboren op 22 oktober 1931 als vierde kind van de fam. Zlobinski. Huwt op 28 april 1952 met Jaroslaw Zadojko. Hij vindt in de familie Zlobinski een echte familie zoals hij die in Polen heeft achtergelaten. Is blij met zijn schoonouders maar... er blijft een groot gemis aan zijn gevoel knagen.

Hij heeft vernomen dat het gebied waar hij in Polen heeft gewoond na de oorlog door Rusland is ingenomen. Dat betekent

dat het zoeken naar zijn familie bemoeilijkt is geworden. Het is namelijk niet of nauwelijks mogelijk om in Rusland contacten te leggen zij hebben hun grensstreken na de oorlog verscherpt. So wie so is het moeilijk contacten te leggen met het toenmalige Oostblok waaronder Polen komt te vallen. Na de oorlog hebben ze nog pogingen gedaan om via het Rode Kruis zijn familie te achterhalen maar dit liep allemaal op dood spoor.

Zoals zo velen die op deze wijze door de oorlog uit hun gezinnen zijn gerukt drukt dit gemis als een zware emotionele last op zijn verdere leven. Het enige tastbare wat hij van thuis heeft overgehouden is een handdoek en een zakdoek gemaakt door zijn moeder wat hij zeer koestert en zelfs na zijn overlijden heeft meegenomen in zijn kist. Zijn belangrijke documenten zoals paspoort, geboortebewijs en trouwgegevens van zijn ouders zijn hem door de Duitsers ontnomen. Vanaf het eind van de oorlog is hij dus stateloos en kan hij niet zomaar een Nationaliteit aannemen omdat hij in het Engelse leger heeft gediend. (onder vreemde vlag).

In de 50-er jaren ontstaat er steeds meer saamhorigheid onder de Nederlands - Poolse gemeenschap. Verenigingen worden opgezet om op deze wijze de Poolse tradities en feesten erin te houden. Zoals ook de Poolse liederen en Kerstvieringen. Voor velen onder hen zijn het herinneringen uit hun jeugd en kinderjaren die zo de

band levende houden. Mede ook omdat er voor hen die stateloos zijn geen enkel contact of weerzien mogelijk is.

Via de Poolse gemeenschap proberen Jaroslaw en Trudy nogmaals zijn familie in Polen en waarschijnlijk Rusland, op te sporen. Deze man bezoekt Polen regelmatig en heeft hierdoor de mogelijkheid om daar het e.e.a. uit te zoeken of te laten uitzoeken door zijn familie en bekenden. Weliswaar tegen betaling. Zijn hoop op overleving blijft en tegen elke prijs laat hij het uitzoeken. Helaas is het resultaat nihil. Het enige gegeven is dat dit gedeelte, de provincie Galácia een deel van de Oekraïne is geworden en dat de naam Zadojko niet te vinden is.

(Landkaart van de huidige Oekraïne. Bazarzyne heet na de IIe WO Bazarintsy)

In 1956 wordt er een zoon geboren bij Jaroslaw en Trudy genaamd Anraej, Edmund, Jan. Vernoemd naar zijn grootvaders Andrzej Zlobinski, Jan Zadojko en zijn peetoom. Jaroslaw is dolgelukkig met de geboorte van zijn zoon die de familienaam Zadojko toch weer een lichtpuntje biedt. Zo blij dat hij het onder het genot van enkele borrels met zijn vrienden viert. Daarna

gaat hij in beschenken toestand aangifte doen van de geboorte van zijn zoon. De dame achter het loket verstaat daardoor de naam verkeerd zodat zijn zoon als Andraej door het leven gaat. Dolgelukkig om zijn vaderschap maar ook verdrietig omdat hij dit geluk niet kan delen met zijn familie.

De 60-er jaren verstrijken. In deze periode groeit hun zoon op en de familie Zadojko blijft beperkt tot de geboorte van een kind.

In de 70-er jaren gaat Jaroslaw vervroegd in de F.U.T. i.v.m. het sluiten van de mijnen. Zo wil het dat er steeds meer vrije tijd over blijft. Ook krijgen ze in die tijd kennis aan een manspersoon die zich regelmatig in Polen begeeft voor vakanties, zaken en familiebezoeken. Hij weet hun zover te krijgen om met hem mee te gaan voor vakantie. Omdat Jaroslaw nog steeds bang is dat hem iets zal overkomen als hij terug gaat besluit hij een Nederlands paspoort aan te vragen en na veel wikken en wegen besluiten ze mee te gaan. In deze jaren reizen ze regelmatig met hem naar Polen. De ene

keer per trein, met zware douane controle in Oost Duitsland omdat het niet veroorloofd is de trein te verlaten als hij op de stations stopt. De andere keer per auto. Waar ze op een van die reizen autopech krijgen en hierdoor hun reis moeten vertragen. Ze besluiten de auto bij een boer achter te laten en de reis per trein te vervolgen. Op het perron worden ze als criminelen onder wapen begeleiding afgevoerd om een verklaring af te leggen waarom ze niet volgens de officiële reispapieren reizen en waar ze die ene dag hebben uitgehangen. Dit zijn barre omstandigheden als je bedenkt dat ze het vrije Nederland gewend zijn.

Daarna proberen ze per vliegtuig te gaan met de achterliggende gedachte dat de reis dan minder angstig en korter is. Maar die controle was zo scherp dat ze het niet nog eens aangedurfd hebben. Iedereen werd afzonderlijk, zeer grondig gefouilleerd en dat was geen pretje. Je moest letterlijk met de billen bloot.

In die tijd hebben ze veel van Polen gezien. Vooral de grote steden en Jaroslaw kan zijn vrouw laten proeven hoe overheerlijk de gerechten zijn die zijn moeder vroeger voor hem bereidde. Gewend aan de Hollandse smaak was deze illusie of en toe een tegenvaller. De achterliggende gedachte om via deze reizen zijn familie te kunnen opsporen leidde echter tot niets. Ook in deze tijd is informatie winnen in deze landen een

gevaarlijke zaak. Zo sluit hij dit hoofdstuk voor de buitenwereld af.

Omdat het steeds gemakkelijker wordt om naar Polen te reizen maken ze deze trip regelmatig per trein en later na het vallen van de muur (1989) per touringcar om daar de familie van zijn vrouw waarmee in de loop der jaren een uitgebreide briefvoering tot stand is gekomen te bezoeken.

Hun zoon trouwt in 1979 en na 19 jaar huwelijk krijgen ze een tweeling. Het zijn twee meisjes en wederom is er een hoop vreugde dat hij dit grootvaderschap als nog mag meemaken. Zo komen er toch nog nazaten op een moment dat hij er helemaal niet meer op gerekend had, hij is dan 73 jaar.

De familienaam dreigde uit te sterven zo dacht hij daar hij nooit meer iets van zijn ouders en broer vernomen had. Overigens zouden ze nu hoogbejaard zijn waarop de kans op overleven miniem blijft.

Het jaar 2000 breekt aan en brengt opeens een wending in zijn leven.

